

บทที่ ๓

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๓.๑ ข้อเสนอเพื่อการเปลี่ยนแปลง

เพื่อพัฒนาข้อเสนอ กระทรวงสาธารณสุขในฐานะองค์กรหลักในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านสุขภาพ ควรกำหนดให้มีหน่วยงานหรือกลไก รับผิดชอบการดำเนินงานภาพรวมด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยมอบหมายให้กรมวิชาการที่รับผิดชอบการอภิบาลระบบสุขภาพทั้ง ๔ ระบบ คือ ระบบบริการสุขภาพ ระบบส่งเสริมสุขภาพ ระบบควบคุมและป้องกันโรค และระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ เป็นผู้ดำเนินการในฐานะกระทรวงสาธารณสุข (National Health Policy Authority) ในรูปของคณะกรรมการแห่งชาติ ทั้ง ๔ ด้าน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (คณส.) และกรมที่รับผิดชอบหลักในแต่ละระบบ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทั้ง ๔ ด้าน มีบทบาทหน้าที่ในการกลั่นกรอง และเสนอแนะการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์กลางด้านสุขภาพของประเทศแต่ละด้าน บนข้อมูลและพื้นฐานความรู้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ก่อนเสนอให้คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (คณส.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ รวมถึงมีบทบาทในการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ คณะกรรมการแห่งชาติดังกล่าว ยังจะมีบทบาทในการดูแลกระบวนการนโยบายด้านสุขภาพ (Health Policy Process) ทั้งนโยบายจากบนลงล่าง (Top Down Policy) คือ จากกรมวิชาการผ่านคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และนโยบายจากล่างขึ้นบน (Bottom Up Policy) คือ จากเครือข่ายบริการสุขภาพระดับเขต จังหวัดและอำเภอ ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาชน

สำหรับระบบส่งเสริมสุขภาพ มีขอบเขตงานครอบคลุมงานอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์การอนามัยโลก ได้กำหนดนิยามและขอบเขตไว้ว่า “อนามัยสิ่งแวดล้อม” เป็นส่วนหนึ่งของการสาธารณสุข ประกอบด้วย งานบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม การควบคุมโรคติดต่อ ครรลองชีวิตส่วนบุคคล (Personal Lifestyle) การส่งเสริมสุขภาพ ระบาดวิทยา ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย และการส่งต่อบริการด้านสุขภาพ (Health Service Delivery) อย่างไรก็ตาม งานบริการด้านสาธารณสุขส่วนใหญ่จะมีความคาบเกี่ยวกัน ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของประเทศนั้นๆ และระดับการให้ความสำคัญของรัฐบาล (WPRO, ๒๕๕๖) ดังนั้น องค์ประกอบของคณะกรรมการจึงต้องประกอบด้วยผู้บริหารระดับตัดสินใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกลไกการประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของระบบงานส่งเสริมสุขภาพที่มีงานคาบเกี่ยวกัน และช่วยเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงาน

กรมอนามัย ในฐานะผู้รับผิดชอบการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ “คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” ที่แต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน มีองค์ประกอบคณะกรรมการมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ภายใต้การกำกับของกระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทหน้าที่ในการกลั่นกรองจัดลำดับความสำคัญ และให้ข้อเสนอแนะการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์กลาง ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ขณะเดียวกัน กรมอนามัย ในฐานะหน่วยงานภาครัฐ ที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องพัฒนาบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างภายใน เพื่อสนับสนุนการทำงานที่ National Health Authority ของกระทรวงสาธารณสุขที่สำคัญ ทั้งนี้ได้พัฒนาข้อเสนอ เพื่อการปรับบทบาทบนพื้นฐานกรอบแนวคิด ๔ เสาหลัก ดังนี้

เสาหลักที่ ๑ นโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy and Strategy)

- เป็นหน่วยงานหลัก ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมบนข้อมูลและพื้นฐานความรู้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- เป็นหน่วยงานหลัก ในการพัฒนาระบบการเฝ้าระวังด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีความเชื่อมโยงทั้งระดับประเทศ จังหวัด อำเภอและตำบล เป็นศูนย์รวมข้อมูลจากระบบการเฝ้าระวังที่สามารถสนับสนุนการกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และสื่อสารความเสี่ยงด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา
- สนับสนุนการประเมินเทคโนโลยีการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (อย่างน้อย ๕ ปีข้างหน้า) ทั้งระดับบุคคลและชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาควิชาการ และจัดทำมาตรฐานการประเมินเทคโนโลยีด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยเน้นประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความปลอดภัยของเทคโนโลยี ก่อนที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะกำหนดเป็นนโยบายระดับประเทศ ให้มีการนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้ในการส่งเสริมสุขภาพและจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมรูปแบบต่างๆ รวมทั้งกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานประเมินเทคโนโลยีด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- เป็นหน่วยงานหลัก ด้านความร่วมมือด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และระหว่างประเทศ (Global, Regional และ International Level) ด้านอนามัยแม่และเด็ก อนามัยการเจริญพันธุ์ ทันตสาธารณสุข โภชนาการ อนามัยสิ่งแวดล้อม สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม น้ำดื่มสะอาด สุขอนามัย สุขาภิบาลอาหาร และการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของภูมิภาคเอเชีย
- เสนอแนะการพัฒนากลไกกลางในการบริหารระบบการเงิน การคลัง ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องตามหลักธรรมาภิบาล คือตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ประชาชนไม่จนจากการรักษา บริการดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมี ๓ กระบวนการ ได้แก่ รวบรวมเงิน มีกองทุน และซื้อบริการ (Collecting, Pooling & Purchasing) และบริหารจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความรู้ ด้านการเงินการคลัง ในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาระบบข้อมูลด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบข้อมูลเดียว (Single Data System) ที่เชื่อมโยงกับระบบข้อมูลสุขภาพของประเทศ เพื่อตอบสนองการกำหนดนโยบาย

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ยุทธศาสตร์ และแผนงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่น

เสาหลักที่ ๒ การกำกับการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Regulation)

กรมอนามัย ในฐานะของผู้อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การคุ้มครองสุขภาพประชาชนคนไทย (ก่อนการเจ็บป่วย) ที่มุ่งจัดการให้เกิดปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี และลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ด้วยการสนับสนุนให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมและอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี จึงเป็นหน่วยงานหลักในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

- กำหนดมาตรฐานระบบการส่งเสริมสุขภาพ และมาตรฐานระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ และระดับอาเซียน โดยกรมอนามัยทำหน้าที่ กำหนด/พัฒนามาตรฐาน (Standard Body : SB) พัฒนาระบบประเมิน ผู้ประเมิน (Inspector Body : IB) บริการให้การรับรอง (Certified Body : CB) และพัฒนาระบบควบคุม กำกับคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (Accreditation Body : AB) และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การทำหน้าที่ AB และ CB เป็นเพียงระยะเริ่มต้น ในระยะต่อไปอาจจะเป็น Third party

- การพัฒนากลไกด้านกฎหมายเพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาและดูแลสุขภาพประชาชน โดยกรมอนามัยจะเป็นศูนย์กลางการพัฒนากฎหมายด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (การสร้างขับเคลื่อน พัฒนา ประเมิน สื่อสารสาธารณะ ทำให้เกิดการคุ้มครองได้จริง)

- การกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลของภาครัฐ ท้องถิ่นและเอกชน โดยกรมอนามัยเป็นเจ้าภาพหลักในการวางระบบกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลระบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ ให้มีคุณภาพและเป็นเอกภาพ โดยการพัฒนากลไก เครื่องมือ บุคลากร เพื่อการกำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผล การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศในทุกระดับ และจัดทำข้อเสนอเพื่อนำไปสู่การปรับนโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมาย มาตรฐาน การเงินการคลัง และกำลังคน เพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ

เสาหลักที่ ๓ การสนับสนุนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Supporters)

การทำงานพัฒนาระบบสุขภาพของประเทศไทย เพื่อให้เกิดกรอบการบริหารงานส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค และแนวทางบริหารจัดการระบบสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคร่วมกันระหว่าง สปสช. และกระทรวงสาธารณสุข โดยมีกลไกบริหารระบบในระดับชาติและระดับเขต กรมอนามัยซึ่งเป็นกรมวิชาการ ต้องมีหน้าที่สนับสนุนวิชาการ พัฒนาคุณภาพงานบริการของเขตสุขภาพ โดย

- กรมอนามัยเป็นหน่วยบริหารจัดการความรู้ ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพเชื่อมโยงให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ องค์กรภาครัฐ องค์กรที่มีใช้ภาครัฐ ทั้งองค์กรที่แสวงหากำไรและไม่ได้แสวงหากำไร อาทิ องค์กร PATH สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มหาวิทยาลัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น มาร่วมกันสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Creation) และบริหารจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม บนฐานความรู้ (Knowledge Based Policy) และองค์กรภาคีนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการทำงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัย

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเพิ่มศักยภาพของประชาชนในการดูแลตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยมีสำนักงาน/กลุ่มงานด้านการจัดการความรู้ (KM Body) รับผิดชอบดูแลภาพรวม (Spider Web Network) ทำงานประสาน เชื่อมโยงกับหลายภาคส่วน (Multi Sector) เพื่อการสร้างและจัดการความรู้จากแหล่งต่าง ๆ อาทิ ความรู้จากเอกสาร ตำรา และความรู้ฝังลึกในตัวตน (Explicit Knowledge & Tacit Knowledge) งานวิจัยทั้งในระดับสากล ระดับภูมิภาค และระดับพื้นที่ (Global, National, Local) มีระบบที่ปรึกษา บริหารจัดการ สนับสนุนช่วยเหลือ ทั้งการสร้างองค์ความรู้ การบริหารจัดการ และการนำไปใช้ประโยชน์ (Knowledge Creation/ Knowledge Management/ Knowledge Translation)

- กำหนดนโยบายและจัดการกำลังคนด้านสุขภาพกรมอนามัย ในฐานะผู้อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องบริหารจัดการกำลังคนด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ ทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ จัดแผนกำลังคน และสร้างข้อเสนอ เพื่อกำหนดนโยบายกำลังคนด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข ให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อรองรับและก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงเปิดพื้นที่โอกาส และเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายภาคีสุขภาพ อาทิ อาสาสมัครสาธารณสุข ประชาคมสุขภาพประชาชน เป็นต้น เพื่อให้มีความรู้ ทั้งในเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล สุขภาพชุมชน รวมถึงมีทักษะในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เสนอต่อหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายด้านกำลังคน เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) และสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) เป็นต้น

เสาหลักที่ ๔ การสนับสนุนเขตสุขภาพ

กรมอนามัยในบทบาทการดำเนินงานสนับสนุนเขตสุขภาพ เพื่อการจัดการระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ผ่านกลไกศูนย์อนามัยเขต ในการทำหน้าที่หลัก ๔ ด้าน ดังนี้

- ๑) ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy & Strategies)
- ๒) ด้านกำกับกำกับการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Regulation)
- ๓) ด้านสนับสนุนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Supporter)
- ๔) ด้านพัฒนาตัวแบบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ/สนับสนุนการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของเขตสุขภาพ

๓.๒ ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาบทบาท ภารกิจ และโครงสร้าง

เป็นข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงจากบทบาทเดิมของกรมอนามัย ดังนี้

บทบาทเดิม

กรมอนามัยเป็นผู้บริหารจัดการงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้วยการสนับสนุนวิชาการ และปฏิบัติการให้บริการส่งเสริมสุขภาพบางกลุ่มหรือเป้าหมายเฉพาะ เป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างในระบบราชการ (Hierarchical Structure) และมีลักษณะให้ความสำคัญกับพื้นที่เฉพาะแห่ง

ข้อเสนอเพื่อการเปลี่ยนแปลง

๑. เป็นผู้อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาวะได้ทันการณ์ และสามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และเตรียมรับได้อย่างฉับไว โดยเฉพาะปัญหาวิกฤติที่กำลังเผชิญอยู่ เช่น เด็กแรกเกิดน้ำหนักน้อย การตั้งครกในวัยรุ่น และแนวโน้มอุตสาหกรรมสุขภาพและธุรกิจสุขภาพด้านอาหาร การออกกำลังกาย และส่งเสริมสุขภาพรูปแบบต่างๆ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การดูแลผู้สูงอายุ ทันตกรรม สปา และนวดแผนไทย ซึ่งมีโอกาสบิดเบือนพัฒนาการของระบบไปจากสุขภาพของบุคคลและสาธารณะตามที่ควรจะเป็นได้ และประชาชนได้รับข้อมูลวิชาการที่สนับสนุนการตัดสินใจเลือกใช้บริการและผลิตภัณฑ์ทางด้านสุขภาพจากอุตสาหกรรมสุขภาพและธุรกิจสุขภาพ

๒. ผลักดันการจัดการงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และ ดูแลกำกับ ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนของประเทศ รวมทั้งขยายขอบเขตการทำงานให้ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมอาหาร/บริการ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด เน้นบทบาทท้องถิ่น เอกชน มีการดำเนินงานที่สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อการสร้างเสริมสุขภาพประชาชนให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี Strengthen ประสานเชื่อมโยง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน และสอดคล้องกับทิศทางของระบบสุขภาพแห่งชาติที่พึงประสงค์ โดยอาศัย ระบบบริหารจัดการ ระบบการสื่อสารและเผยแพร่ข่าวสาร และระบบจัดการนวัตกรรมและกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ชุมชนสามารถเสริมสร้างกิจกรรมของชุมชนด้านสุขภาพให้เข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการโครงการ/กิจกรรมด้านสุขภาพได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้สามารถสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง และจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความเท่าเทียมกันครอบคลุมพื้นที่ และเกิดความยั่งยืน เพื่อให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม” เพื่อลดบทบาทภารกิจในลักษณะที่เป็นผู้ดำเนินการเอง ให้เหลือเท่าที่จำเป็น โดยเฉพาะการลดงานบริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยเขต ปรับให้เป็นระบบสนับสนุนวิชาการระดับเขต โดยมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเป็นหน่วยปฏิบัติการสร้างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

๓. **มีกลไกนโยบายระดับชาติ** “คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” เป็น Policy Body ทำหน้าที่ตัดสินใจและกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ บนพื้นฐานข้อมูลข้อเท็จจริง และความรู้ และสามารถระดมการมีส่วนร่วมได้อย่างกว้างขวาง เชื่อมโยงกับระดับเขต ด้วยระบบเครือข่ายบริการสุขภาพเขต และ ระดับจังหวัด ด้วย **โครงสร้างที่ชัดเจน** ทั้งกลุ่มส่งเสริมสุขภาพและกลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมรองรับ และมีระบบการจัดการนวัตกรรมและความรู้ที่เกิดจากชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

๔. **มีแผนยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม** (Strategic Directions) เน้นการจัดการปัจจัยกำหนดสุขภาพ (Health Determinants) ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะเรื่องสาธารณสุข แต่เชื่อมโยงไปสู่ประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมของสังคมหรือแม้แต่การปกครองด้วย ในเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเพื่อลดโรคเรื้อรัง การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพ ทั้งในสถานที่ทำงานและพื้นที่สาธารณะ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่น ในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม” ที่ประชาชนมี Health Literacy

๕. **ปรับระบบบริการเชิงรุกโดยเฉพาะหน่วยบริการปฐมภูมิในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล** ดำเนินงานมิติส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ในสัดส่วนตามเจตนารมณ์ของการมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ด้านส่งเสริมสุขภาพฯ:การรักษาพยาบาล (๗๕:๒๕) เพื่อให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม” ที่ผู้ให้บริการ ปรับบทบาทจากการเป็นผู้จัดและให้บริการแก่ประชาชน มาเป็นผู้กระตุ้นให้ประชาชนรู้จักดูแล สร้างเสริมสุขภาพของตนเอง ด้วยองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถสนับสนุนท้องถิ่นและชุมชนให้สามารถจัดการสุขภาพ โดยเฉพาะปัจจัยกำหนดสุขภาพได้อย่างกว้างขวาง ครอบคลุม

๖. **พัฒนาศักยภาพของสาธารณสุขอำเภอ (Strengthen) ซึ่งเป็นจุดคานงัดสำคัญของกลไกกำกับดูแล (Regulator) ให้มีบทบาทผู้นำเครือข่ายที่เข้มแข็งในระดับพื้นที่** เช่น การอบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมาย มีเวทีสมัชชาหมออนามัย และการประชุมสร้างความร่วมมือเพื่อให้มีการสะท้อนข้อคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะและนำเสนอผลงานความสำเร็จในระดับพื้นที่เพื่อการยกย่องเชิดชู เป็นต้น **รวมถึงเปิดพื้นที่ โอกาส และเสริมสร้างศักยภาพให้กับเครือข่ายภาคีสุขภาพ** อาทิ อาสาสมัครสาธารณสุข ประชาคมสุขภาพประชาชน เป็นต้น เพื่อเพิ่มสมรรถนะกำลังคนในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพและจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. **เสริมสร้างความเข้มแข็งบทบาทหลักด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ** ด้วยบทบาท

๑) **คุ้มครองประชาชนจากผลกระทบของการเปิดเสรีระหว่างประเทศ** โดยการเจรจาจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศ

๒) **ขยายความร่วมมือข้ามประเทศ** ดำเนินการเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหา

๓) **พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถเป็นผู้นำในภาคีเครือข่ายต่างประเทศ** สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านภาษา (ภาษาสากลและภาษาท้องถิ่น) ของบุคลากร มีการลงทุนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเรียนรู้ด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม สังคม การศึกษาและวัฒนธรรม ในระดับภูมิภาค ทวีภาค และเวทีโลก เพื่อขับเคลื่อนระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมก้าวสู่เวทีนานาชาติ

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

๘. ยกระดับ (Strengthen) งานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ในเขตบริการสุขภาพ มีศูนย์อนามัยเขตที่ปรับตัวให้เป็นระบบสนับสนุนวิชาการระดับเขตบนพื้นฐานข้อมูล (Evidence) ของพื้นที่ โดยมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเป็นหน่วยปฏิบัติการสร้างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในทุกกระดับ ทำหน้าที่ประสานภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภายในและนอกกระทรวงสาธารณสุข ที่เกี่ยวข้องกับระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมภายในเขต ชี้นำ ชี้แนะให้ทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนาปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เกี่ยวข้อง หรือเชื่อมโยงกับปัญหาสุขภาพในระดับเขต เชื่อมต่อกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล ศูนย์วิชาการเขต และองค์กรต่างๆ ภายในเขต

ดังตารางข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงและแนวทางปฏิบัติสำคัญดังนี้

ข้อเสนอเพื่อการเปลี่ยนแปลง	ข้อเสนอแนวทางปฏิบัติ
๑.เป็นผู้อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพะได้ทันการณ์ และสามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และเตรียมรับได้อย่างฉับไว	๑.รวมหน่วยงานพฤติกรรมสุขภาพ สุขศึกษา สื่อสาร สาธารณะเพื่อลดโรคเรื้อรัง การสร้างความเข้มแข็ง ชุมชน และอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เป็นเอกภาพ (เฉพาะในกระทรวง)
๒.ผลักดันการจัดการงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และ ดูแลกำกับ ให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนของประเทศ รวมทั้ง ขยายขอบเขตการทำงาน ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรม/บริการ เข้ามามีส่วนร่วม ในบริหารจัดการด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด เน้นบทบาท ท้องถิ่น เอกชน เพื่อลดบทบาทภารกิจในลักษณะที่เป็นผู้ดำเนินการเอง	๑.ผลักดันภาคีปฏิบัติการสองส่วนให้มีส่วนร่วมในการจัดการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม คือ ภาคเอกชนกับท้องถิ่น (โดยเฉพาะท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เช่น กทม.) รวมถึง Stakeholder หลัก เช่น สสส. ๒.ลดงานบริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเป็นหน่วยปฏิบัติการสร้างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในทุกกระดับ และศูนย์อนามัยเขต ปรับให้เป็นระบบสนับสนุนวิชาการระดับเขตที่เป็นความต้องการจากพื้นที่มากกว่าไปลงมือจัดการโครงการ เช่นการประชุม อบรม พัฒนาศักยภาพ
๓.มีกลไกนโยบายระดับชาติ “คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ” เป็น Policy Body ตัดสินใจและกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ บนพื้นฐานข้อมูลข้อเท็จจริงและความรู้ และสามารถระดมการมีส่วนร่วมได้อย่างกว้างขวาง	๑.ใช้กลไกคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในฐานะที่เป็น National Health Authority เป็นร่มใหญ่ให้หน่วยงานต่างๆ ที่จัดบริการด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินงานในแนวในทิศทางที่แสดงผลลัพธ์ที่ประชาชน โดยร่วมกันบอกได้ว่าประชาชนมีสุขภาพดีนั้นเป็นอย่างไร

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ข้อเสนอเพื่อการเปลี่ยนแปลง	ข้อเสนอแนวทางปฏิบัติ
๔. มีแผนยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Strategic Directions) เน้นการจัดการปัจจัยกำหนดสุขภาพ (Health Determinants) ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะเรื่องสาธารณสุข แต่เชื่อมโยงไปสู่ประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมของสังคม หรือแม้แต่การปกครองเพื่อให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม” ที่ประชาชนมี Health Literacy	๑. ออกแบบระบบและพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลศูนย์ ให้เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ๒. กำหนดโครงสร้าง กำลังคนด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมและกระจายในทุกระดับของระบบบริการสาธารณสุข โดยเฉพาะโครงสร้างกลุ่มอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ให้ครอบคลุมทุกจังหวัดและพัฒนาสาธารณสุขอำเภอเป็นผู้นำเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
๕. ปรับระบบบริการเชิงรุกโดยเฉพาะหน่วยบริการปฐมภูมิ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดำเนินงานมิติส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	๑. เน้นสร้าง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยเขต เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเขต ที่จะเป็นตัวแบบในทุกระดับของระบบบริการสาธารณสุข โดยมีหน่วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นหน่วยปฏิบัติการสร้างการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพ ปรับพฤติกรรมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม มากกว่าเน้นการรักษาพยาบาลให้ได้ผลสุขภาพที่คุ้มค่า นำพาแนวคิดสร้างนำซ่อมสู่การปฏิบัติ ๒. ร่วมเป็นอาจารย์พิเศษ ร่วมร่างหลักสูตร โดยนำองค์ความรู้ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ไปร่วมพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของนักเรียนพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ของวิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยการสาธารณสุข ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๓. โรงเรียนสาธารณสุขอำเภอด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
๖. พัฒนาศักยภาพสาธารณสุขอำเภอ ซึ่งเป็นจุดคานงัดสำคัญของกลไกกำกับดูแล (Regulator) ให้มีบทบาทผู้นำเครือข่ายที่เข้มแข็งในระดับพื้นที่ รวมถึงเปิดพื้นที่ โอกาส และเสริมสร้างศักยภาพให้กับเครือข่ายภาคีสุขภาพ	
๗. เสริมสร้างความเข้มแข็งบทบาทหลักด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ	๑. คัดกรองสุขภาพประชาชนจากผลกระทบของการเปิดเสรีระหว่างประเทศ โดยการเจรจาจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศ ๒. ขยายความร่วมมือข้ามประเทศ ดำเนินการเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหา เช่น ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ภาวะอนามัยการเจริญพันธุ์ของประชากรที่อพยพข้าม

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ข้อเสนอเพื่อการเปลี่ยนแปลง	ข้อเสนอแนวทางปฏิบัติ
	พรมแดน โดยใช้วิธีการประชุม เป็นต้น ๓.พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่กรมอนามัย เป็น Key Player ให้สามารถเป็นผู้นำในภาคีเครือข่ายระหว่างประเทศ และสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านภาษา (ภาษาสากลและภาษาท้องถิ่น) มีการลงทุนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเรียนรู้ด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมในระดับภูมิภาค ทวีภาค และเวทีโลก
๘. ยกระดับงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมเขตบริการสุขภาพ	๑.มีศูนย์อนามัยเขตที่ปรับตัวให้เป็นระบบสนับสนุนวิชาการระดับเขต บนพื้นฐานข้อมูล (Evidence) ของพื้นที่ โดยมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเป็นหน่วยปฏิบัติการสร้างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ ทำหน้าที่ประสานภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภายในและนอกกระทรวงสาธารณสุข ที่เกี่ยวข้องกับระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมภายในเขต ชี้นำ ชี้แนะให้ทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนาปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เกี่ยวข้อง หรือเชื่อมโยงกับปัญหาสุขภาพในระดับเขต เชื่อมต่อกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล ศูนย์วิชาการ เขต และองค์กรต่างๆ ภายในเขต ๒.ผลักดันงานอนามัยสิ่งแวดล้อมเข้าสู่แผนยุทธศาสตร์ของเขตบริการสุขภาพใน Service Plan

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพ

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

๓.๓ การสังเคราะห์ข้อเสนอหรือทางเลือกที่เป็นไปได้เชิงนโยบาย

ข้อเสนอ	ทางเลือกที่เป็นไปได้เชิงนโยบาย	เหตุผล
๑. กรมอนามัยจะเป็น collaboration building ผลักดันการจัดการงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมและดูแลควบคุมกำกับ ให้ภาคีเครือข่าย ทุกภาคส่วนของประเทศ รวมทั้ง ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมอาหาร/บริการ เข้ามามีส่วนร่วมในบริหารจัดการสุขภาพให้มากที่สุด มีการดำเนินงานที่สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อการสร้างเสริมสุขภาพประชาชนให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี	เป็นองค์กรหลัก (ศูนย์กลาง) ของประเทศในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมด้วยนโยบายการกำกับดูแลองค์กร/กิจการที่ดี (Organizational Governance) ตามแนวคิด OECD	- เพื่อความเป็นเอกภาพ ในการดูแลกำกับระบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ ให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม” เกิดการใช้ทรัพยากรในระบบร่วมกันอย่างคุ้มค่า และลดค่าใช้จ่ายของประเทศ - ภาพรวมของการจัดการสุขภาพ สามารถบูรณาการโดยใช้แผนยุทธศาสตร์สุขภาพ ที่มีองค์ประกอบทั้ง ๔ ระบบ มากกว่าการใช้นโยบายทางการเมือง ซึ่งอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลง
๒. กรมอนามัยจะเป็น Policy and Strategy Guidance นโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับชาติ	คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ดูแลบทบาทกรมอนามัยใน ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy and Strategy) ๒. ด้านการกำกับ การ	เพื่อความเป็นเอกภาพ ในการดูแลกำกับระบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ข้อเสนอ	ทางเลือกที่เป็นไปได้เชิงนโยบาย	เหตุผล
	ดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Regulation) โดยมีการสร้างกฎหมาย เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ เป็นเครื่องมือการดำเนินงานรองรับการพัฒนา ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ๓. ด้านสนับสนุน การดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Supporter) ๔. ด้านการสนับสนุนเขตสุขภาพ	
๓. Re-Oriented Health Service ใน ๔ ด้าน คือ ๑) ปรับระบบ การสร้างเสริมสุขภาพ ให้ครอบคลุมการเปลี่ยนพฤติกรรม และสุขภาพศึกษา สื่อสารสาธารณะ เพื่อลดโรคเรื้อรัง และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อมุ่งให้เกิดสุขภาพะทั่วทั้งสังคม ๒) ระบบสนับสนุนวิชาการโดยมี	เป็นผู้ดูแลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่ครอบคลุมการเปลี่ยนพฤติกรรม และการสุขภาพศึกษา การสื่อสารสาธารณะ เพื่อลดโรคเรื้อรัง และการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพะได้ทันการณ์ และสามารถทำนายนการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยการรวมหน่วยงานพฤติกรรมและอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เป็นเอกภาพ (เฉพาะในกระทรวง) (๑) โรงพยาบาลศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ มุ่งเน้นพัฒนารูปแบบการจัดบริการ มาตรฐาน และสาธิตบริการด้านส่งเสริมสุขภาพ	เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายสุขภาพระดับเขตให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม”

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ข้อเสนอ	ทางเลือกที่เป็นไปได้เชิงนโยบาย	เหตุผล
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพปฏิบัติการสร้างและพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	และอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สถานบริการทุกระดับ ในเขตให้บริการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพมาตรฐาน ลดภาวะการเจ็บป่วยจากโรคที่มาจากพฤติกรรม และสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนสุขภาพดี ลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ (๒) โรงพยาบาลแม่และเด็ก ให้บริการอนามัยแม่และเด็กในจังหวัด และพัฒนาระบบการดูแลแม่และเด็กของเขต ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องต่างๆ เช่น ANC คุณภาพ ห้องคลอด คุณภาพ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ WCC คุณภาพ การป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ฯลฯ โดยพัฒนาจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในศูนย์เขตที่มีศักยภาพ ได้แก่ ศูนย์อนามัยที่ ๑, ๔, ๖, ๘, ๑๐ และ ๑๒ (๓) โรงพยาบาลผู้สูงอายุ ให้บริการผู้สูงอายุ ทั้งในโรงพยาบาลและในชุมชน พัฒนาแบบบริการองค์ความรู้ นโยบาย มาตรฐาน และจัดระบบเครือข่ายในเขตให้สามารถดูแลผู้สูงอายุทั้ง ๓ กลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองรับสังคมผู้สูงอายุ เหมาะกับศูนย์อนามัยซึ่งตั้งอยู่นอกเมือง ได้แก่ ศูนย์อนามัยที่ ๒, ๓, ๕, ๗, ๙ และ ๑๑	

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ข้อเสนอ	ทางเลือกที่เป็นไปได้เชิงนโยบาย	เหตุผล
๓) โครงสร้างและบทบาทในระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมรองรับในระดับจังหวัดที่ชัดเจน	กำหนดให้มีกลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ให้เป็นกลไกหลัก ในคณะกรรมการอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ	เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรง การใช้สิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญมากขึ้น และการพัฒนาโครงการต่างๆ มากมาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ และการร้องเรียนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอนามัยสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ในทุกพื้นที่ และการสนับสนุนการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน และท้องถิ่น ในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม”
๔) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อม ในสัดส่วนตามเจตนารมณ์ของการมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้านส่งเสริมสุขภาพฯ : การรักษาพยาบาล (๘๐:๒๐) เพื่อให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม”	(๑) กำกับ ติดตาม และสนับสนุนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้เป็นต้นแบบดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (๒) พัฒนาผู้ให้บริการ (๒.๑) ปรับบทบาท จาก การเป็นผู้จัดและให้บริการแก่ประชาชน มาเป็นผู้กระตุ้นให้ประชาชนรู้จักดูแลสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง ด้วยองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม (๒.๒) มีศักยภาพสนับสนุนท้องถิ่นและชุมชนให้สามารถจัดการสุขภาพ โดยเฉพาะปัจจัยกำหนด	สร้างความเข้มแข็งของชุมชน และท้องถิ่น ในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุแนวคิด “สร้างนำซ่อม”

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาระบบการดำเนินงาน

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ข้อเสนอ	ทางเลือกที่เป็นไปได้เชิงนโยบาย	เหตุผล
	สุขภาพได้อย่างกว้างขวาง ครอบคลุม	
๔. Refinancing ระบบ การเงิน เพื่อการส่งเสริม สุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อม มีสัดส่วนที่ เพิ่มขึ้น	เป็นผู้บริหารกองทุนต่างๆ ที่มี โดยเชื่อมโยงแหล่งงบประมาณ เพื่อการสนับสนุนการส่งเสริม สุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น สสส. สปสช. และกองทุน ต่างๆ เพื่อการสนับสนุนให้ภาค ประชาชน มีส่วนร่วมและเป็น เจ้าของ	การส่งเสริมสุขภาพและ อนามัยสิ่งแวดล้อม เป็น มาตรการที่มีความคุ้มค่ามาก ที่สุดในระบบสุขภาพ
๕. ผลผลิต (Major Deliverable Products)	A healthy behavior, Lifestyle, Working conditions, Supportive environment for Health , Health promoting policy	

บทที่ ๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาบทบาทกรมอนามัย

... มุ่งสู่การเป็นองค์กรหลัก ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ